

Biuletyn Informacyjny

TECHNIKA i USC

ISSN 1425-2872

Nr 4 (21)

IV kwartał 1999

cena 9 zł

Wydawca: PTH „TECHNIKA” sp. z o.o. 44-102 GLIWICE, ul. Toszecka 2, tel. (0-32) 231-97-03, fax 232-71-31

- *Rejestracja stanu cywilnego w Argentynie*
- *Archiwum zabużańskie*

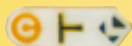

PTH „TECHNIKA” sp. z o.o.

44-102 Gliwice, ul. Toszecka 2, tel. (032) 231-97-03 (pbx), fax 232-71-31

**SZYLDY, TABLICE, TABLICZKI, ZNACZKI
FIRMOWE, TABLICZKI ZNAMIONOWE,
IDENTYFIKATORY, BRELOCZKI, UPOMINKI**

JORDAN

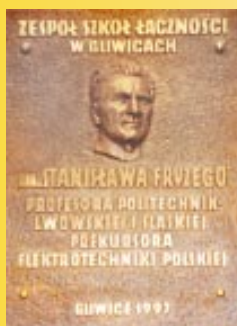
CLUB

HENRYK SIEMIERADZKI
"Sprzedawca wazonów"

depuis 1921
SLEDGERS
fabrique en France

10 LISTOPADA 1932 ROKU
DZIEDZIA WOJEWODY MICHAŁA GRAŻYŃSKIEGO
UTWORZONO ARCHIWUM
ARTYSTYCZNYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.
W 65 ROCZNICZĘ TAMTEGO WYDARZENIA
WYSIŁKIEM NACZELNEJ DYREKCJI
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH W WARSZAWIE
I STARANIEM ARCHIWISTÓW KATOWICKICH
BUDYNEK TEN ODDANO DO UŻYTKU.
KATOWICE, A.S. 1997

KANCELARIA NOTARIALNA
JANINA REMBIESA
NOTARIUSZ

Biuletyn Informacyjny
TECHNIKA i USC

OGÓLNOPOLSKI
BIULETYN INFORMACYJNY
DLA URZĘDÓW STANU
CYWILNEGO

NR 4 (21)
IV kwartał 1999 r.

ADRES REDAKCJI:

ul. Toszecka 2
44-102 Gliwice
tel. (0-32) 231-97-03 (pbx), fax 232-71-31
e-mail: pth@technika.gliwice.pl

REDAKTOR NACZELNY:

Władysław PENAR

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

- Wiesława Ogulewicz
e-mail: biuletyn@technika.gliwice.pl
- ZG SUSC

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Andrzej Dębicki

DRUK:

„EPIGRAF” S.C.
ul. Bernardyńska 19
44-100 Gliwice
Nakład 2200 egz.
Niniejszy numer zamknięto
10 listopada 1999 r.

WYDAWCA I KOLPORTER:

Przedsiębiorstwo Techniczno-
Handlowe „TECHNIKA” sp. z o.o.
ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice
tel. (0-32) 231-97-03 (pbx) fax 232-71-31

Cena 1 egzemplarza kwartalnika „TECHNIKA i USC” wynosi w 1999r. 9,00 zł zaś w 2000r. 10,50 zł. PTH TECHNIKA prowadzi sprzedaż biuletynu na zasadzie prenumeraty rocznej. Cena rocznej prenumeraty na 2000 rok wynosi 42,00 zł.

Prenumerata przyjmowana jest na podstawie wpłaty dokonanej na konto PTH „TECHNIKA” sp. z o.o., ul. Toszecka 2, 44-102 Gliwice, w PKO I Oddział Gliwice, nr konta: 10202401-234102-270-1, z zaznaczeniem liczby egzemplarzy. Należy również podać dokładny adres odbiorcy biuletynu.

Na pierwszej stronie okładki:
Siedziba USC w Pszczynie

W numerze:

Grzegorz Mucha

ARCHIWUM ZABUŻAŃSKIE - ROLA I ZADANIA
W OGÓLNOPOLSKIM SYSTEMIE ARCHIWÓW
URZĘDÓW STANU CYWILNEGO 4

Małgorzata Bresler

NOWA PUBLIKACJA SUSC RP 10

Krystyna Gładych

KILKA SŁÓW O REJESTRACJI STANU
CYWILNEGO W ARGENTYNI 11

Krystyna Gładych

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO
W SPRAWACH REJESTRACJI STANU CYWILNEGO
W LATACH 1957-1998 17

Serwis PTH „TECHNIKA”

DRUKOWANIE NA ODPISACH
ZE ZNAKIEM WODNYM 22

GALERIA USC - PSZCZYNA 23

**WSZYSTKIM CZYTELNIKOM BIULETYNU DUŻO RADOŚCI
ŚWIĄTECZNYCH ORAZ POMYŚLNOŚCI W TYM
SZCZEGÓLNYM-MILENINIUM 2000 ROKU
ŻYCZY PTH „TECHNIKA”
I REDAKCJA**

ARCHIWUM ZABUŻAŃSKIE – ROLA I ZADANIA W OGÓLNOPOLSKIM SYSTEMIE ARCHIWÓW URZĘDÓW STANU CYWILNEGO

WSTĘP

Archiwum Zabuzzańskie jest jednym z bardziej znanych krajowych zbiorów archiwalnych. Aktualnie wchodzi w skład stołecznego Urzędu Stanu Cywilnego. Nazwa nadana temu archiwum jest kontrowersyjna i nieprecyzyjna. Sugeruje bowiem, że zbiory pochodzą z obszarów ziem leżących w sąsiedztwie Bugu. A przecież Podwołoczyska, Horodenkę, Kosów, Tłumacz czy Kołomyje dzieliły od Bugu setki kilometrów...

Jako datę początkową jego powstania należy przyjąć rok 1949. W wyniku podpisania umowy międzyrządowej z Ukrainą Republiką Radziecką w sprawie przekazania dóbr kultury z obszarów, które w wyniku ustalenia przebiegu granicy państwowej między Polską a ZSRR w sierpniu 1945 roku znalazły się za granicą, do Polski trafiły niektóre składniki wielowiekowego dorobku narodowego, które w czasie wojny nie uległy zniszczeniu lub rozproszeniu. Do dóbr kultury zaliczono również księgi rejestracji aktów stanu cywilnego, które sporządzone były w trybie rejestracji wyznaniowej (w urzędach parafialnych), jak też księgi stanu cywilnego obejmujące rejestrację aktów dla wyznania mojżeszowego. W zasadzie przekazano wówczas niektóre księgi lwowskich parafii rzymskokatolickich oraz większość ksiąg z izraelskich urzędów metrykalnych ze Lwowa, Tarnopola i Stanisławowa oraz miejscowości leżących na terenach województw, których miasta te były głównymi ośrodkami. Niestety, z przyczyn politycznych ówczesne władze państwowe nie podpisały odpowiednich porozumień z rządami Litewskiej i Białoruskiej SRR. W wyniku tego księgi rejestracji stanu cywilnego z obszarów północno-wschodniej Polski, które po wojnie znalazły się poza naszymi granicami, nie zostały zwrócone. Była to pierwsza ze „ścieżek”, którymi księgozbiory napływały po zakończeniu wojny.

Drugi nurt powstał przy okazji przesunięcia w latach 1945-1956 wielomilionowych mas ludności zmuszonych opuścić Kresy. Ich nowym miejscem osiedlenia stały się obszary Dolnego Śląska, byłych Prus Wschodnich oraz Pomorza Gdańskiego i Szczecińskiego. W kierunku odwrotnym przemieszczane były, m.in. w związku z tzw. Akcją „Wisła”, grupy ludności wyznania grekokatolickiego (unicy), w przeważającej większości narodowości ukraińskiej. Mimo wyraźnego zakazu władz sowieckich, proboszczowie lub ich zastępcy przemycali często z narażeniem życia księgi, obrazy, cenne naczynia liturgiczne oraz inne przedmioty kultury, chroniąc je przed pewnym zniszczeniem, grabieżą lub profanacją. Spora część szczęśliwie dotarła do Polski. W niektórych nowo erygowanych parafiach na tzw. ziemiach odzyskanych, prowadzono bieżącą rejestrację stanu cywilnego w starych księgach jeszcze do 1948 roku! Podobnie traktowano kler unicki czy też duchownych prawosławnych. Gdy wraz z wiernymi opuszczali Polskę, zmuszani byli do zdawania ksiąg i przedmiotów związanych z praktykami religijnymi.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 11.08.1949r. (Dz.U. MAP z 1949r. Nr 38, poz.268), z początkiem lat 50. rozpoczął się proces przekazywania kresowych ksiąg kościelnych do tworzącego się Archiwum Zabuzzańskie przy warszawskim Urzędzie Stanu Cywilnego.

Proces przekazywania trwał około 3 lata i faktycznie – dzięki inercji machiny urzędniczej i cichemu oporowi kleru – tak naprawdę nigdy nie został zakończony. Administracja kościelna obawiała się, że księgi te zostaną po prostu zniszczone. Do dnia dzisiejszego docierają sygnały, że niektóre parafie na Opolszczyźnie i w Małopolsce przechowują księgi metrykalne z Kresów. Nie-

dawno okazało się, że księgi niektórych parafii z b.woj.wołyńskiego zachowały się w zbiorach archiwalnych KUL w Lublinie.

Archiwum posiada również zbiór ksiąg prowadzonych w parafiach ewangelicko-augsburskich. Należą do nich księgi parafii protestanckich związanych z tradycją luterańską. Ryt kalwiński reprezentują księgi kościoła ewangelicko-reformowanego, a także odrębnych zborów: baptystów i menonitów oraz mniejszych odłamów protestantyzmu (ewangeliczni chrześcijanie). Księgi te – poza Lwowem i Stanisławowem – należały do parafii leżących na terenach Wołynia.

Prócz Śląska Cieszyńskiego, niektórych powiatów w Wielkopolsce i Pomorza, na terenie województw wołyńskiego i lwowskiego zamieszkiwało przed wojną najwięcej osób narodowości niemieckiej. Przybycie na te ziemie ich przodków powodowane było koniecznością opuszczenia stron rodzinnych z powodu prześladowań religijnych w XVII wieku (np. menonici z Holandii i Niemiec), a także w poszukiwaniu lepszych warunków życia (bieda i głód po długotrwałych wojnach religijnych w księstwach niemieckich).

Habent sua fata libelli (*łac. także księgi mają swoje losy*). Niejako ubocznym skutkiem paktu Ribbentrop–Mołotow stało się przesiedlenie w połowie 1940 roku niemieckich protestantów z polskiej części Wołynia na tereny Wielkopolski, którą hitlerowcy zaanektowali i traktowali jako część składową Rzeszy (Warthegau lub Wartheland). W tej sytuacji księgi tych parafii ewangelickich znalazły się w Poznaniu, pod zarządem okręgowej Landessippenstelle (filia Sippenamt für Ostdeutsche Rückwanderer – organizacji ds. niemieckich repatriantów ze Wschodu), organu administracji hitlerowskiej, który współdziałał z policją polityczną i bardzo dbał m.in. o „czystość rasową” obywateli.

Część dalsza niniejszego opracowania poświęcona zostanie szczegółowemu omówieniu cech charakterystycznych poszczególnych elementów zbioru Archiwum Zabuziańskiego.

KSIĘGI WYZNAŃ CHRZEŚCIJAŃSKICH

1. PARAFIE RZYMSKOKATOLICKIE

Cechą charakterystyczną większości ksiąg prowadzonych przez kler katolicki jest używanie dla celów rejestracji języka łacińskiego. Prócz tego wszelkie wydawane dokumenty sporządzane były w tym języku. Wyjątek stanowią księgi prowadzone przez te parafie na Wołyniu, które w czasie rozbiorów leżały w Kongresówce, czyli na obszarze zaboru rosyjskiego. Do 1918 roku rejestracja prowadzona była w języku rosyjskim. Potem naturalną kolejną rzeczą język zaborców został zastąpiony polskim.

Typowa strona księgi zawiera 5÷15 aktów. Czasami z oszczędności wpisywano więcej aktów, zawsze jednak ze szkodą dla czytelności i przejrzystości wpisów.

Akty sporządzane były pismem ręcznym. W przypadku XIX-wiecznych ksiąg rejestrujących urodzenia i chrzty wpisywano następujące dane:

- rok urodzenia
- dzień i miesiąc urodzenia
- dzień i miesiąc chrztu
- imię lub imiona
- dane ojca dziecka:
  - imię i nazwisko
  - zawód lub stan
  - imię i nazwisko jego ojca
  - imię i nazwisko rodowe jego matki
- dane matki dziecka:
  - imię i nazwisko rodowe
  - imię i nazwisko jej ojca
  - imię i nazwisko rodowe jej matki
- dane rodziców chrzestnych:
  - imię i nazwisko
  - zawód lub stan
- dane personalne kobiety przyjmującej poród lub lekarza, jeżeli poród nastąpił w szpitalu
- dane personalne księdza udzielającego chrztu.

Przed samą ceremonią chrzcielną, przygotowany był projekt aktu. Dane o imieniu (lub imionach – nie obowiązywały ograniczenia ilościowe!) dziecka oraz dane personalne rodziców podawane były przeważnie przez chrzestnych. Im słabiej znali rodzinę dziecka, tym większe było prawdopodobieństwo wystąpienia pomyłek lub podania informacji wręcz nieprawdziwych.

W treści aktu małżeństwa, poza podstawowymi danymi personalnymi młodożeńców, umieszczano informację na temat parafii, które wystawiły stronom odpisy aktów urodzenia. Gdy kobieta zawierająca związek była niepełnoletnia (nie ukończyła 21. roku życia), zgodę na zawarcie małżeństwa musiał wyrazić jej ojciec. Jego oświadczenie było umieszczane na spodzie formularza aktu. W księgach małżeństw zachowały się także nieliczne protokoły badań przedślubnych, które sporządzali proboszczowie, gdy strony podjęły decyzję o zawarciu związku. Były dokumentami potwierdzającymi stan braku formalnych przeszkód do zawarcia małżeństwa. Zawarcie związku poprzedzone było trzykrotnym publicznym ogłoszeniem zamiaru zawarcia małżeństwa, czyli zapowiedziami.

W aktach zgonów poza danymi zmarłego, podawane były dane owdowiałego małżonka lub małżonki oraz sporadycznie imiona osieroconych dzieci. Konsekwentnie wpisywano do treści aktu przyczynę zgonu. Podstawą sporządzenia aktu przez duchownego było zgłoszenie zgonu wystawione przez szpital, lub uprawnionego lekarza. W małych ośrodkach miejskich lub na wsiach formalnym dokumentem był protokół sporządzany przez tzw. oglądacza zwłok.

Księgi parafii katolickich prowadzone były na ogół w sposób staranny i mimo odręcznego sposobu rejestracji nie ma kłopotów z właściwą interpretacją wpisów. Jednak od każdej reguły muszą istnieć wyjątki.

Zdarzają się księgi, których treści wpisów są dla „niewprawnego oka” po prostu niemożliwe do odczytania. Dokumenty sporządzane w jednej z wołyńskich parafii w dodatku w języku

rosyjskim (Torczyn w pow. rówieńskim), można śmiało nazwać gryzmołami. Taki stan wpisów tłumaczyć można tym, że dokonywał ich organista. Ponadto parafie prowadziły rejestrację w kilku egzemplarzach ksiąg. Księgi „pierwsze” (unikatowe) i „włóre” zawierały wpisy dokonywane pismem kaligraficznym. Przeznaczone były dla prezentacji w trakcie wizytacji biskupich lub dekanalnych. Księgi „trzecie” były już traktowane inaczej. Na ich podstawie wydawane były odpisy i dlatego na marginesach aktów można było dokonywać różnego rodzaju zapisów. W dużych parafiach prowadzono też księgi „czwarte”, które traktowano jak brudnopisy.

Przyjęto się uważać, że posiadane zasoby ksiąg metrykalnych w archiwum są egzemplarzami ksiąg pierwopisowych (unikatów) i „wtórych”. Wyjątek stanowią księgi parafii lwowskich. Są one dla odmiany księgami „trzecimi”, a może nawet „czwartymi”. Świadczy o tym charakter pisma, którym sporządzane były akty (mało czytelny np. w parafii św. Marii Magdaleny lub św. Antoniego). Część wpisów innych parafii, np. Matki Bożej Śnieżnej w latach 30. sporządzona została już pismem maszynowym. Lwowskie Archiwum Miejskie posiada kompletny zbiór ksiąg metrykalnych wszystkich parafii, łącznie z indeksami osobowymi. Są to faktyczne księgi unikatowe. Strona ukraińska przekazując do Polski księgi, zachowała dla siebie te „lepsze”. Wytłumaczeniem może być tylko fakt, że przekazane nam księgi posiadają na obwolutach kartusze świadczące o tym, że dysponentem zbiorów było NKWD...

Warto jeszcze zwrócić uwagę na najczęściej nadawane dzieciom imiona. Tradycyjnie były to imiona popularnych świętych, których wierni obdarzali szczególną czcią: Stanisław, Antoni, Tadeusz, Józef, Kazimierz, Jan, Michał, Władysław, Waclaw, Piotr, Paweł, Stefan, Marian czy Bronisław. Dla dziewcząt odpowiednio Maria, Teresa, Anna, Małgorzata, Krystyna, Katarzyna, Jadwiga, Agnieszka, Zofia oraz Janina. W rodzinach powstałych ze związków (małżeństw) mieszanych, zwyczajowo nadawano dzieciom imiona, które pochodzi-

ły z rytów religijnych rodziców. Ponieważ najczęściej na Kresach zawierano małżeństwa z ludnością ukraińską, w obiegu kulturowym popularne stały się imiona przeniesione z tradycji rusko-byzantyjskiej: Włodzimierz, Mikołaj, Jarosław, Grzegorz, Jerzy, Teodor, Aleksy, Bazyl oraz Olga, Barbara, Tatiana (lub Tacjana), Irena, Helena, Zofia lub Eudoksja, o czym będzie jeszcze mowa dalej. Przykładowo, gdy ojciec był unitą, synowie nosili imiona typowe dla jego rytu, natomiast matka-katoliczka nadawała córkom imiona łacińskie. Na marginesie warto jeszcze poruszyć kwestię interpretacji tych imion. Szereg ich – męskich i żeńskich – posiada dwie lub trzy formy w języku polskim. Wszystkie te formy tętnią „własnym życiem” i weszły na stałe do tradycji i obiegu kulturowego. Przykładowo są to:

- Ignatius - Ignacy/Żegota,
- Hyacinthus - Hiacynt/Jacenty/Jacek,
- Stephanus - Stefan/Szczepan
- Adalbertus - Adalbert/Wojciech
- Felix - Feliks/Szczęśny
- Joanna - Joanna/Janina

Niekiedy zdarzają się wątpliwości, gdy forma zdrobniła imienia jest mylnie kojarzona z konkretnym brzmieniem, np. grecka Eugenia i łacińska Genowefa mają taką samą formę zdrobniłą – Gienia. Owa zdrobniła Gienia jest powszechnie kojarzona wyłącznie z Eugenią i często zdarza się, że kobieta, która otrzymuje odpis aktu urodzenia jest niemile zaskoczona, gdy w stosownej rubryce widnieje wpis dotyczący zupełnie innego imienia - Genowefa.

2. PARAFIE EWANGELICKO-AUGSBURGSKIE

Księgi tych parafii znalazły się na początku lat 40. w Poznaniu po ześrodkowaniu ludności ewangelickiej na obszarze Wielkopolski, którą przewieziono tu z Wołynia. Akty sporządzane były w języku niemieckim (starsze roczniki), później zaś po polsku. Niektóre parafie, leżące w zaborze rosyjskim (Rożyszcze w pow. równeńskim, Włodzimierz, Łuck czy Neudorf w pow. brzeskim od 1935

roku na cześć Prezydenta II RP zmieniono na Mościce), prowadziły jeszcze do 1919 roku wpisy cyrylicą.

Poza księgami rodzajowymi, które zawierały rejestry urodzeń, małżeństw i zgonów, przechowywane są jeszcze księgi konfirmacji. Obrzęd konfirmacji miał dla chrześcijan-ewangelików wielkie znaczenie. Konfirmanci (młodzież w wieku 14–18 lat) stawali się odtąd pełnoprawnymi członkami wspólnoty kościelnej. Ceremonię poprzedzała nauka katechizmu, egzamin i publiczne wyznanie wiary.

Wpisy do ksiąg charakteryzują się wielką dbałością, były spisane bardzo czytelnym, kaligraficznym liternictwem łacińskim. Jedynie w przypadku lwowskiej wspólnoty ewangelickiej w archiwum przechowywane są księgi wtóre.

W tym zbiorze znajdują się także księgi nietypowe. Zaliczyć do nich można dokumenty prowadzone przez kościoły protestanckie innych rytów, doktrynalnie różniących się od wyznania luteranckiego:

- zboru baptystów:
  - Kołowercie w pow. równeńskim,
  - Rożyszczach w pow. łuckim,
- zboru ewangelicznych chrześcijan:
  - parafia w Mirosławce w pow. łuckim,
- zboru menonitów (tereny woj. lwowskiego):
  - Ehrenfeldzie w pow. żółkiewskim,
  - Horozannie w pow. rudeckim,
  - Neuhofie w pow. gródeckim,
  - Kiernicy w pow. rawskim.

Dość interesująca jest sprawa ksiąg menonickich z Kiernicy. Kilka lat temu za sprawą podjętych poszukiwań dokumentów w tych księgach, pracownicy archiwum nawiązali bardzo ciekawy kontakt ze wspólnotą menonicką, obecnie zamieszkującą w amerykańskim mieście Butterfield w stanie Minnesota. Jej członkowie wydają swoją lokalną gazetę „Along the Galician Grapewine”, którą regularnie nadsyłają. Większość z nich lub

ich przodków wywodzi się właśnie z Kiernicy, którą opuścili jeszcze przed I wojną światową. Z kolei gdy sięgać jeszcze głębiej okazuje się, że ich praprzodkowie przybyli w XVII wieku na tereny Galicji z niemieckojęzycznych kantonów Szwajcarii i zachodniego Tyrolu. Widocznie zachowała się dobra pamięć o tamtych czasach, skoro ci ludzie chcą nadal podtrzymywać kontakty i dzielić się wieściami ze swojej wspólnoty.

W zbiorze ksiąg zabużańskich zupełnie przypadkowo znalazły się także księgi z parafii, które położone były poza granicami Polski (w granicach do 1939 roku):

- z Litwy – parafie w Wilkowyszkach (Wyłkowyszkach), Mariampolu i Kalwarii,
- z Łotwy – parafia w Windawie (obecnie Ventspils).

Wśród tych ksiąg znalazły się w Poznaniu w czasie wojny również księgi rzymskokatolickiej parafii w Machlińcu w woj. lwowskim. Treść wpisów sugeruje, iż miejscowość ta w większości zamieszkała była przez osadników niemieckich. Przenosząc w 1940 roku ludność uznano, że wszystko co niemieckie nie jest warte pozostawienia na Wschodzie i dlatego zakwalifikowano również te księgi do przewiezienia do Rzeszy. Z drugiej jednak strony kto wie, czy gdyby zostały pozostawione na miejscu, uszłyby cało z wojennej zawieruchy...

W kościołach protestanckich dzieciom nadawane były przeważnie typowe imiona niemieckie, choć wpisy do ksiąg lwowskich i stanisławowskich zawierają także imiona katolickie lub słowiańskie, co może świadczyć o istnieniu tendencji asymilacyjnych.

3. PARAFIE PRAWOSŁAWNE

Księgi tego odłamu chrześcijaństwa zajmują w Archiwum Zabuzzańskim najmniej miejsca. Dotyczą przede wszystkim parafii z obszaru województw po-

leskiego oraz lwowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego. Siedziby parafii z Polesia dziś znajdują blisko granicy z Polską po stronie białoruskiej. Przed wojną należały do diecezji warszawsko-chełmskiej.

Do końca lat 20. akty w księgach sporządzane były równolegle cyrylicą i w języku polskim. Potem tworzone już dokumenty wyłącznie po polsku (księgi parafii warszawskich zawierają wpisy cyrylicą do września 1915 roku; wcześniej w treści aktów zapisywano daty w kalendarzu juliańskim i gregoriańskim oraz imiona w brzmieniu – w pierw – rosyjskim, potem polskim - w nawiasie). „Dwujęzyczność” zapisów powodowała, że obok imion związanych z tradycjami chrześcijańskiego Wschodu, występowały ich łacińskie odpowiedniki: Faddiej = Tadeusz, Foma(s) = Tomasz, Matwiej = Maciej, Wassilij = Bazyli, Zinowij = Zenobiusz, Miefodij = Metody, Kirył = Cyryl, Iłarion = Hilary, Ipatij = Hipacy, Tierientij = Terencjusz, Ioann = Jan, Stiepan = Stefan/Szczepan, Jewgienij = Eugeniusz, Jewstachij = Eustachy/Eustachiusz, Dorofij = Doroteusz, Fiodor = Teodor, Grigorij = Grzegorz, Kławdia = Klaudia, Paraskowija = Paraskewa, Warwara = Barbara, Irina = Irena, Sofija = Zofia. Staroruska tradycja do imion dzieci dodawała imiona ich ojców w formie przymiotnikowej. Dodawanie tych imion zwane otczestwem praktykowane jest w Rosji, Białorusi, Bułgarii i Serbii do dziś. Ściśle wiąże się z tradycjami i wpływem prawosławia na tych obszarach. Osobnym zjawiskiem było powstawanie na przełomie XVII i XVIII wieku nazwisk, które tworzone były od męskich imion „przy okazji” otczestwa np. Fiedotow/-a, Mikulin/-a, Iljuszyn/-a, Jakowlew/-a, Ipatiew/-a. Prawosławie, szczególnie na Kresach Wschodnich, wprowadziło także do kultury ogólnopolskiej imiona typowe dla swojej tradycji i kalendarza związanego z kultem świętych: Jurij/Gieorgij = Jerzy, Władimir/Wołodymir = Włodzimierz, Nikołaj = Mikołaj, Wiera = Wiera/Wera, Nadieżda = Nadzieja, Ljubow = Miłość. Z kolei Tamara, Dymitr, Borys, Natalia, Nina, Oleg, Tatiana (=Ta-

cjana) to imiona, które weszły do ogólnopolskiego krwioobrotu kulturowego, zachowując przy tym swoją formę oryginalną.

Tylko nieliczne księgi parafii prawosławnych z Kresów (większość z parafii w Polsce centralnej) po 1949 roku trafiły do Warszawy. Księgi te były w tym okresie praktycznie wyłączone z obiegu. Dopiero w połowie lat 60. USC Warszawa-Śródmieście rozpoczął akcję przekazywania ksiąg właściwym miejscowo urzędom stanu cywilnego na terenie kraju. Księgi 12 parafii, z których 11 znalazło się po wojnie poza granicami, znajduje się dziś w archiwum. Zbiór ksiąg z terenów przedwojennej diecezji warszawsko-chełmskiej przekazano do ówczesnego Wydziału Spraw Wewnętrznych Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, który z kolei przesłał je do urzędów stanu cywilnego w miejscowościach będących znaczącymi skupiskami wyznawców prawosławia: w Nurcu-Stacji, Mielniku, Czeremsze i Dubiczach Cerkiewnych. Tak samo księgi parafii z centrum Polski trafiły do właściwych urzędów stanu cywilnego.

4. PARAFIE GREKOKATOLICKIE (UNICKIE)

Księgi parafii unickich w Archiwum Zabuzzańskim przechowywane były do początku lat 80. Ze względu na nikłe zainteresowanie tymi dokumentami zdecydowano, że całość tego zasobu przejęta zostanie przez Państwowe Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. Aktualnie w zbiorach zabuzzańskich znajduje się kilkanaście roczników ksiąg z 2 parafii (Krasne i Nowosiółka w pow. skałackim woj. tarnopolskiego), które przez przypadek zostały włączone do ksiąg parafii rzymskokatolickich.

KSIĘGI WYZNAŃ NIECHRZEŚCIJAŃSKICH

IZRAELICKIE URZĘDY METRYKALNE

Drugą obok katolickich znaczącą pod względem ilościowym część zbiorów Archiwum Zabuzzańskie stanowi

wią księgi rejestracyjne religii mojżeszowej. Pochodzą z południowo-wschodnich Kresów z obszarów byłych województw: lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego. Stricte są to księgi stanu cywilnego w dzisiejszym rozumieniu prawa.

Prowadzone były przez upoważnionych urzędników, którzy w trybie rejestracji świeckiej dokonywali czynności rejestracyjnych. Generalnie akty były sporządzane w języku polskim, choć część starszych wpisów dokonywana była jeszcze po niemiecku.

Tradycja żydowska w zakresie nadawania imion była odmienna od uwarunkowań chrześcijańskich (brak kultu świętych). Imiona wiążą się z silnym przywiązaniem Żydów do zasad swojej religii i kultury. W przypadku mężczyzn - odnoszą się do przymiotów Jedyne Boga Jahwe: Je(ho)szua = Jozue (imię to nosił Jezus Chrystus) = Bóg zbawia, Mik(h)ael = Michał = Któż (jest taki) jak Bóg. Zresztą wiele późniejszych imion tradycji chrześcijańskiej wywodzi się ze Starego Przymierza: Maria, Józef, Elżbieta, Szymon, Kleofas, Jakub, Bartłomiej, Marta, Anna/Hanna, Jan, Joachim, Adam, Ewa, Mateusz czy Daniel. Mimo to w księgach lwowskich i stanisławowskich można często natrafić na zapisy świadczące, że dzieciom, szczególnie ze środowisk inteligenckich - bardziej podatnych na asymilację, nadawane były imiona typowo chrześcijańskie.

Charakterystycznym rysem zapisów w księgach urodzeń jest bardzo duża ilość rejestracji tzw. dzieci nieślubnych (w Małym Roczniku Statystycznym za 1936 rok podano, że z ogólnej ilości rejestracji dzieci pozamałżeńskich aż 15,8% to dzieci żydowskie). Ponieważ cywilne prawo państwowe nie uznawało rejestracji wyznaniowej mozaizmu, którą prowadziły urzędy rabinackie, rodzice dzieci pozostających bez „ślubu cywilnego” nie byli traktowani jak małżeństwo. Czasem w dziale dotyczącym danych matki dziecka podawano, że jest „rzekomą” lub „rytualną” małżonką. Dlatego bardzo często dzieci były uznawane za „legalne” dopiero po cywilnym ślubie rodziców, który mógł

być zawarty nawet wiele lat po ich urodzeniu. Takie rozwiązanie prawne obowiązywało w zaborach rosyjskim i austro-węgierskim. W latach międzywojennych również ustawodawstwo polskie nie wprowadziło zmian w tym zakresie.

Zgodnie ze zwyczajem, dzieciom nadawano imiona po upływie 7 dni od daty urodzenia. W urzędach rabinackich rodzice okazywali nowo narodzone dzieci, zaś wyznaczeni przez gminę wyznaniowymi mężczyźni dokonywali obrzezania chłopców. Pisemne świadectwo rabina lub kogoś ze starszyny gminnej, kto uczestniczył w rytuale (np. sandeka lub szkolnika – osoby uczącej w jesziwie = szkole religijnej) było formalnym dokumentem wydawanym dla dokonania wpisu w cywilnej księdze urodzeń. W księgach małżeństw, w przeciwieństwie do ksiąg chrześcijańskich, określano stan cywilny stron zawierających małżeństwo jako: wolny/wolna. Mogło to oznaczać: kawaler/panna lub rozwiedziony/rozwiedziona. Prawo mojżeszowe dopuszcza bowiem rozwiązanie małżeństwa przez rozwód.

Dodać wypada, że aktualne *Prawo o aktach stanu cywilnego* w niektórych rozwiązaniach nawiązuje do przedwojennych przepisów regulujących rejestrację stanu cywilnego dla wyznań niechrześcijańskich.

OCENA ROLI I ZNACZENIA ARCHIWUM ZABUŻAŃSKIEGO

Archiwum Zabużańskie posiada charakter archiwum zamkniętego z dwóch powodów. Przede wszystkim dlatego, że zbiory nie są udostępniane do wglądu. Poza tym notuje się cykliczny upływ ksiąg ze zbioru, a żadne nowe nie przybywają. Urzędy stanu cywilnego mają obowiązek przechowywania ksiąg przez okres 100 lat od daty ich założenia. W naszym przypadku „starsze” elementy zbioru przejmuje warszawskie Archiwum Główne Akt Dawnych.

Łącznie zbiór liczy ok. 250 m długości i składa się z blisko 2000 woluminów. Do materiałów pomocni-

czych archiwum należy zaliczyć kartotekę stworzoną dla ok. 2,5 mln aktów (urodzeń i małżeństw). Daje to sumarycznie bazę danych osobowych ok. 4,5 mln rekordów. Gdyby poszerzyć kartotekę o akty zgonów oraz objąć nią wszystkie obecnie posiadane elementy zbioru (akty w księgach sprzed 1900 roku), dałoby to łącznie ok. 8 mln rekordów.

Zasoby ksiąg metrykalnych Archiwum Zabużańskiego, które dotarły do kraju z ZSRR, znajdowały się w skrajnie złym stanie. Sądząc po śladach obumarłych pleśni i grzybów na kartach, przy jednoczesnym braku obwolut większości ksiąg, nietrudno domyślić się, w jakich warunkach były przetrzymywane. Pod koniec lat 50. znacznym nakładem środków zapatrzone większość księgozbioru w obwoluty. W wyniku łączenia poszczególnych roczników ksiąg, co wynikało ze źle pojętej oszczędności, introligatorzy włączali zbiory mniejszych parafii do większych elementów zbioru. Jeden wolumin składa się w takim przypadku z aktów 2÷5 parafii. Jakość prac introligatorskich wykonanych po przejęciu ksiąg uznać można za dobrą, choć spotyka się również przypadki brakorobstwa i bezmyślności. Jedynie przechowywane przez okres wojny w Poznaniu księgi parafii luterańskich z Wołynia, dotarły po wojnie do Warszawy w stanie niemal idealnym.

Obecny stan zbioru jest zadowalający. Mimo to niektóre z ksiąg, co napawa smutkiem, już w trakcie bieżącej eksploatacji uległy nieodwracalnemu uszkodzeniu. Przyczyną tego stanu rzeczy był brak należytego nadzoru. Całość zbioru natomiast nie została poddana konserwacji mikrobiologicznej. Ale jedynie dzięki temu, że księgi są przechowywane w pomieszczeniach suchych i zapewniających właściwy mikroklimat, uniknięto wystąpienia czynników sprzyjających rozwojowi procesów gnilnych lub grzybiczych. Dzięki bieżącej konserwacji zachowano wysoką odporność na rozwój mikroflory i innych czynników szkodliwych.

Znaczenie kulturowe Archiwum Zabużańskiego jest ogromne. Jest to bowiem zbiór bezcenny i wyjątkowy w skali europejskiej, ściśle związany z kulturą narodową i na tym tle z kulturą naszych Kresów. Przejawia się ona w tradycyjnym zamiłowaniu do przestrzegania ustalonego porządku prawnego (formalnie nie przewidywano kar za nie ochrzczenie dziecka – chrzest był aktem wiary rodziców w świętość sakramentów oraz spełnieniem obowiązku wobec Kościoła pojmowanego jako instytucja i jako powszechna wspólnota), jak również jest wyrazem silnego przywiązania do wielopokoleniowej tradycji.

Licznie zachowane stare roczniki ksiąg posiadają oprawy złożone z kilku klejonych warstw grubej tektury dodatkowo obłożonej zdobionym płótnem lub papierem. Rogi obwolut posiadają metalowe okucia chroniące księgi przed mechanicznymi uszkodzeniami, co było istotne w razie upadku (niektóre woluminy z racji zawartości przekraczającej nieraz 2000 tysiące aktów zapisanych na grubym, kredowanym papierze dużego formatu, mają wagę 10÷15kg). Na większości ksiąg zachowały się skórzane grzbiety, niektóre zaś posiadają kompletną oprawę za skóry. Tłoczone litery i ornamenty wypełnione były niekiedy złotą farbą. Poza tym brzegi kart posiadają barwienia, które - gdy księga jest zamknięta - tworzą oryginalne, tęcze wzory. Strony wpisów w większości ksiąg są sznurowane i by uwiarygodnić treść wpisów, na końcu ksiąg opatrzone lakowymi pieczęciami. Na kartach ksiąg parafii rzymskokatolickich odnotowywane były wizytacje biskupów i dziekanów.

Księgi prawosławne również posiadają adnotacje o wizytacjach kościelnych dostojników. Także oni zostawiali odciski swoich urzędowych pieczęci. Każda parafia miała swoją urzędową pieczęć, którą przystawiano na kartach kończących poszczególne roczniki. Na ostatnich stronach ksiąg urzędów izraelskich znajdują się protokoły o zamknięciu księgi,

opatrzone lakową pieczęcią starostwa (organu nadzoru). Niektóre z tych pieczęci zachowały się w bardzo dobrym stanie i mogą świadczyć o bardzo wyrobionym smaku artystycznym i zdolnościach tworzących je rzemieślników.

Księgi kresowe dokumentują także tragiczne dzieje naszego narodu w trakcie obu wojen światowych. W księgach zgonów parafii, szczególnie z terenów województwa stanisławowskiego za lata 1915-1918, znajdują się akty żołnierzy rosyjskich o czysto polskich imionach i nazwiskach (parafia w Ludwikówce w pow.kołomyjskim prowadziła ewidencję grobów wojennych), którzy polegli w trakcie działań wojennych. Z kolei wpisy zgonów żołnierzy austro-węgierskich dają wiedzę o składzie etnicznym tej armii – poza Polakami i Austriakami występują także dane zmarłych Węgrów, Chorwatów, Czechów, Słowaków (np. w księgach parafii w Czortkowie, Tarnopolu wpisywane były dane zmarłych w miejscowych lazaretach). Byłoby rzeczą bardzo ciekawą dotrzeć do rodzin poległych w celu ustalenia, czy mają świadomość miejsca, gdzie znajdują się dokumenty stwierdzające śmierć ich bliskich...

Ostatnia wojna, prócz wielu ofiar pośród żołnierzy walczących stron, przyniosła także niewyobrażalną liczbę poległych wśród nie biorącej bezpośredniego udziału w walkach ludności cywilnej. Tak jak działania wojenne, tak też niesione przez wojnę głód, nędza i epidemie powodowały wielką liczbę ofiar. Przykład tragicznych losów naszego narodu może ilustrować sytuacja na Wołyniu, gdzie – szczególnie w latach 1942-1944 – ludność cywilna w wyniku czystek etnicznych ponosiła ogromne straty ze strony nacjonalistów ukraińskich. Szczęśliwie zachowane księgi z parafii w Rymaczach noszą na swoich kartach ślady działania ognia. Ponadto księgi zgonów parafii w Kowlu, Lubomlu, Krzemieńcu, Równem, Zofiówce, Jagodzinie, Zaturcach czy Stawkach, zawierają długie „litanie”

nazwisk pomordowanych. W rubryce określającej przyczynę zgonu najczęściej widnieje wpis *oscissus per Ruthenorum*. W 1995 roku okazało się, że księgi niektórych parafii z Wołynia, które dotychczas uważane były za zaginione w trakcie działań wojennych, posiada archiwum KUL w Lublinie.

Osobny rozdział to wpisy w księgach izraelskich. W czasie „pierwszej okupacji” sowieckiej w okresie od października 1939 roku do czerwca 1941, większość aktów sporządzona została w języku ukraińskim. Okupacja hitlerowska wprowadziła z kolei do urzędów język niemiecki. Mimo grozy życia w gettach, które naziści tworzyli nawet w małych ośrodkach miejskich, a także świadomości istnienia obozów zagłady (ludność getta lwowskiego, składającego się z mieszkańców miasta i okolic, została w pierwszej kolejności przeznaczona do wywiezienia do Majdanaka, Treblinki i Sobiboru) i „dołów śmierci”, do końca – w niektórych miejscowościach praktycznie do sierpnia 1942 roku – ludzie, którzy mieli świadomość nieuchronności swojego losu, starali się prowadzić normalne życie. Zachowały się wpisy rejestrujące narodziny dzieci i zawierane małżeństwa...

Księgi Archiwum Zabużańskiego stanowią szczególnego rodzaju i klasy zabytek, świadczący o wysokim poziomie kultury materialnej naszych Kresów.

Jego międzynarodowy zasięg i znaczenie potwierdzają liczne kontakty z cudzoziemcami: z osobami szukającymi swoich polskich korzeni, z Polonią rozsianą po całym świecie, jak też ze środowiskami żydowskimi głównie z USA, Europy Zachodniej i Izraela. Należy mieć nadzieję, że w niedalekiej przyszłości staną się przedmiotem wszechstronnych badań naukowych i w końcu objęte zostaną komputeryzacją, która pozwoli usprawnić pracę samego archiwum, ułatwi szerszy dostęp do danych, jak też uchroni ten cenny zbiór przed marginalizacją i rozproszaniem.

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Archiwum Zabużańskie nie zajmuje się badaniami genealogicznymi. Przepisy ustawy z dnia 29 września 1986 roku *Prawo o aktach stanu cywilnego* (Dz.U. Nr 36, poz.180 z późn.zm.) nie przewidują takich czynności. Ale pomijając aspekt prawny trzeba stwierdzić, że jest to bardzo żmudna praca, zupełnie niewykonalna dla 2-osobowego zespołu, do którego obowiązków należy bieżąca obsługa interesantów, załatwianie masowo napływającej korespondencji krajowej i zagranicznej oraz dbałość o prawidłowe przechowywanie i bezpieczeństwo elementów zbioru.

Osoby zwracające się w formie pisemnej, jak też przychodzące do USC osobiście, aby otrzymać odpisy z aktów, winny podawać jak najbardziej ścisłe dane (podobne do wpisów w dowodach osobistych). Dla kobiet należy podawać nazwisko rodowe. W przypadku posiadania niepewnych danych, pracownicy są w stanie przejrzeć 2÷4 roczniki ksiąg mniejszych parafii.

Natomiast casus Lwowa może być przykładem sytuacji, gdzie pomimo najszczerzej chęci, pracownicy archiwum są bezradni. We Lwowie funkcjonowało *tylko* 20 urzędów parafialnych obrządku łacińskiego. Gdy osoby poszukujące dokumentów nie posiadają konkretnych informacji, a danych personalnych nie można odnaleźć w zasobie kartoteki, jedynym wyjściem dla interesantów jest nawiązanie korespondencji z archiwum miejskim ZAGS we Lwowie. Także lwowskie księgi izraelskie w poszczególnych rocznikach zawierają często po 2000 aktów, więc poszukiwanie dokumentów w kilkunastu księgach, wobec fragmentarycznych i mało precyzyjnych danych, jest po prostu nierealne.

Z zasobu ksiąg wydawane są odpisy w formie skróconej lub pełnej oraz zaświadczenia, za które pobierana jest opłata skarbową. W razie potrzeby umieszcza się w odpisach imiona i nazwiska rodziców chrzestnych lub świadków ślubu.

Grzegorz Mucha

NOWA PUBLIKACJA SUSC RP

Z prawdziwą przyjemnością rekomenduję Państwu najnowszy efekt działalności Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej i jego niestrudzonego Szefa - książkę „**Pochodzenie dziecka i przysposobienie w prawie polskim i obcym. Transseksualizm - zagadnienia prawne**”. Składają się na nią artykuły różnych autorów, pośród których znajdziemy tak dostojnych jak prof. Elżbieta Wojnicka, profesorowie Marian Filar i Andrzej Mączyński, czy tak nam bliskich jak pani Alicja Czajkowska.

Wśród artykułów są spójne wykłady, wręcz kompendia wiedzy, o pochodzeniu dziecka w prawie polskim, dywagacje na temat pewnych tylko aspektów tej złożonej problematyki, a także wykłady prawa porównawczego pozwalające dowiedzieć się, jak sprawy pochodzenia dziecka regulowane są w prawie francuskim i włoskim.

Niewątpliwie istotną pozycją dla kierowników urzędów stanu cywilnego jest artykuł pani Katarzyny Biernackiej o uznawaniu zagranicznych orzeczeń dotyczących pochodzenia dziecka.

Książka wyposażona jest też w dwa obszerne artykuły na temat transseksualizmu, co do którego - przyznajmy - wiedzę mamy niewystarczającą. Dodatkowym atutem jest potoczny język, jakim zostały napisane. Zwłaszcza prof. M. Filar dysponuje niewątpliwie „lekkim piórem”.

Wszystko to podlane jest sosem najistotniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego w sprawach stanowiących tematykę tej książki, podanych wraz z miejscem publikacji oraz uzasadnieniem.

Cieszę się, że pojawiła się taka pozycja. Jeszcze bardziej cieszę się z tego, że znalazła się w mojej biblioteczce. Polecam ją Państwu serdecznie.

Z poważaniem

Mariopomata Biesler

**POCHODZENIE DZIECKA
I PRZYSPOSOBIENIE
W PRAWIE
POLSKIM I OBCYM

TRANSSEKSUALIZM
- ZAGADNIENIA PRAWNE**

Książkę można nabyć składając
zamówienie pod adresem:

SUSC RP Oddział w Lublinie
ul. Leszczyńskiego 20
20-069 Lublin
tel./fax (0-81) 532-46-70

KILKA SŁÓW O REJESTRACJI STANU CYWILNEGO W ARGENTYNIIE

W Argentynie obowiązuje wyłącznie świecka forma zawierania małżeństw oraz świecka rejestracja urodzeń i zgonów. Akty stanu cywilnego sporządzane są przez:

- urzędy (rejestry) stanu cywilnego i zdolności prawnej osób zamieszkałych w Buenos Aires
- prowincjonalne urzędy (rejestry) stanu cywilnego dla osób zamieszkałych poza stolicą kraju.

Zgodnie z ustawą nr 18.248 kobieta po zawarciu małżeństwa może zachować swoje nazwisko rodowe lub dodać do niego nazwisko męża z przymikiem „de”. Nie może natomiast używać wyłącznie nazwiska męża.

Dzieci zrodzone z małżeństwa otrzymują nazwisko ojca. Na wniosek rodziców dziecko może otrzymać nazwisko złożone (dwuczłonowe) składające się z nazwiska ojca i nazwiska rodowego matki. Dziecko może złożyć taki wniosek po ukończeniu 18. roku życia.

Przepisy argentyńskiego prawa nie przewidują wydawania zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego za granicą. Jedyne w przypadku chęci zawarcia związku małżeńskiego za granicą przez osoby niepełnoletnie wymagana jest zgoda sądu.

W Argentynie znana jest instytucja uznania dziecka i sądowego ustalenia ojcostwa. Oświadczenie o uznaniu składa się przed urzędnikiem rejestru stanu cywilnego i zdolności prawnej osób (odpowiednik polskiego urzędu stanu cywilnego) wg miejsca urodzenia dziecka.

Sprawy sądowego ustalenia ojcostwa rozpatrują sądy cywilne.

Poniżej podaję odpisy aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu wraz z ich tłumaczeniem.

Krystyna Gładych

ODPIS AKTU ZGONU

MUNICIPALIDAD DE LA
CIUDAD DE BUENOS AIRES

REGISTRO DEL ESTADO CIVIL Y CAPACIDAD DE LAS PERSONAS

DEPARTAMENTO CENTRAL DEFUNCIONES TOMO 106 NUMERO 405 AÑO 1986
 En Buenos Aires, Capital de la República Argentina, a 21 de Marzo
 de 1986 - Yo, Funcionario del Registro del Estado Civil y Capacidad de las Personas,
 inscribo la DEFUNCION de Yorge Eduardo

Sexo Masculino nacionalidad Argentino naturalizado
 estado casado con María Alicia
 profesión Geometa Doc. Ident. N° 12.600.7-2
 domicilio Carraza 255 Capital - edicel
 Hijo de René y María
 y de Elvira ERNST
 nacido en Colonia Santa Ana el 7 de Octubre de 1952
 Ocurrida en esta ciudad Gascón 455
 el 20 de Marzo de 1986 a las 1:00 horas.
 Causa de la defunción Pancardioresp. en transición
 Certificado médico Anal. PRADES
 Interviniente Adolfo IZARDI Doc. Ident. N° 12.563.006
 Domicilio Gal. Artigas 4070 Cat. Obra en virtud de la
decretación de N° 24204 que se acuerda
esto el Corral de Justicia

Dr. ROBERTO ESTRANZ
SECRETARIO DE DEFUNCIONES

TŁUMACZENIE ODPISU AKTU ZGONU

AKT ZGONU

Pieczęć okrągła z lewej strony - na górze - Władze Miasta Buenos Aires

Urząd (Rejestr) Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej

Centralny Departament Zgonów - Tom _____ Numer _____ Rok 19 _____
 W Buenos Aires, Federalna Stolica Republiki Argentyny, dnia _____
 19__ roku, Ja, Funkcjonariusz Rejestru Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej wpisuję
 ZGON Pana/i _____
 Płeć _____ Narodowość _____
 Stan Cywilny _____
 Adres _____
 Syn/Córka _____
 i _____
 urodzony/a w _____ dnia _____
 który nastąpił w tym Mieście _____
 dnia _____ 19__ r. o godz. _____
 Powód zgonu _____
 Zaświadczenie lekarskie _____
 Interweniujący _____ Dowód Tożsamości _____
 Adres _____ Figuruje na podstawie _____
 _____
 _____
 _____

Pieczęć okrągła na lewej stronie - na dole - Rejestr Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej -
 Władze Miejskie Miasta Buenos Aires - Centralny Departament Zgonów

Podpis Funkcjonariusza z prawej strony - na dole

ODPIS AKTU URODZENIA

REPUBLICA ARGENTINA
MUNICIPALIDAD DE LA CIUDAD DE BUENOS AIRES

REGISTRO DEL ESTADO CIVIL Y
CAPACIDAD DE LAS PERSONAS
AÑO 1978

Form. 397 - Grupo G

D.N.E. 26303396

Nº 000117125

CERTIFICADO DE NACIMIENTO

CERTIFICO: que en el tomo 1A de los libros de nacimientos de la Sección 7a del año 1978 bajo el número 234 se encuentra inscripto el nacimiento de:

Héctor Eduardo CAY

Hijo de Jorge Eduardo CAY
y de Mirta Alicia CIRA

sexo masculino, nacido el 31 de Enero de 1978, a las 3y30 horas en la Ciudad de Buenos Aires.

DOY FE: que así resulta de la inscripción expresada y de sus notas marginales y en mi carácter de Funcionario del Registro del Estado Civil y Capacidad de las Personas, expido el presente en Buenos Aires a los 1 días del mes de Febrero del año 1978

Conforme al art. 24 del decreto-ley 8204/68 reformado por ley 18327, esta partida no puede retenerse por autoridad judicial o administrativa ni por entidades o personas privadas. -

Funcionario
REGISTRO DEL ESTADO CIVIL
Y CAPACIDAD DE LAS PERSONAS

TŁUMACZENIE ODPISU AKTU URODZENIA

AKT URODZENIA

Miejsce na opłatę   Pieczęć okrągła z herbem miasta   Miejsce na Nr Dowodu Tożsamości

Republika Argentyny
Władze Miejskie Miasta Buenos Aires
Urząd (Rejestr) Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej
Rok 19 ____

Pieczęć okrągła
Władze Miejskie Miasta Buenos Aires
Płatniczy
Dyrekcja Opłat
Generalna Dyrekcja Podatkowa

Nr _____

ŚWIADECTWO URODZENIA

Zaświadczam, że w Tomie _____ Księgi Urodzeń Sekcji _____ roku _____
pod numerem _____, znajduje się wpisane urodzenie _____

syn/córka _____

i _____

pleć męska/żeńska, urodzony/a w dniu _____ roku _____, o godzinie _____
w Mieście Buenos Aires _____

Poświadczam, że tak wynika z wyrażonego wpisu i jego zapisów szczegółowych i w moim
charakterze Funkcjonariusza Rejestru Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej, wydaję
niniejsze zaświadczenie w Buenos Aires, w dniu _____ roku _____

Pieczęć urzędowa okrągła

Podpis i pieczęć Funkcjonariusza

Pieczęć podłużna Dekretu - Ustawy 18.322

ODPIS AKTU MAŁŻEŃSTWA

SIN CARGO
 1975
 101 2353

REPUBLICA ARGENTINA
 MUNICIPALIDAD DE LA CIUDAD DE BUENOS AIRES

REGISTRO DEL ESTADO CIVIL Y
 CAPACIDAD DE LAS PERSONAS
 AÑO 1975

Fórm. 357 - Grupo G

Nº 000013148

CERTIFICADO DE MATRIMONIO

CERTIFICO: que en el tomo 3/B de los libros de matrimonios de la Sección 3 del año 1975, bajo el número 1031, se encuentra inscripto el matrimonio de: Jorge Eduardo CAY edad 23 años, nacionalidad Argentina, Doc. Ident. DNS 12 600 772, hijo de Bernoni, Irmael CAY y de Claudia ERNST con: Mirta Alicia CIRA edad 21 años, nacionalidad Argentina, Doc. Ident. 221145136, hija de Tosías Heitor CIRA y de Anastacia María ALVANO. Celebrado el día 4 del mes de Agosto del año 1975.

DOY FE: que así resulta de la inscripción expresada y de sus notas marginales y en mi carácter de Funcionario del Registro del Estado Civil y Capacidad de las Personas, expido el presente en Buenos Aires a los 4 días, del mes de Agosto del año 1975.

Conforme al artículo 14 del decreto 119/74 y 168 reformado por el decreto 119/74, expedido por el Registrador del Estado Civil y Capacidad de las Personas, en virtud de su función judicial o administrativa ni por el carácter de funcionario público ni de empleado o personas privadas.

REGISTRO DEL ESTADO CIVIL Y CAPACIDAD DE LAS PERSONAS

TŁUMACZENIE ODPISU AKTU ZGONU

AKT MAŁŻEŃSTWA

Miejsce na opłatę   Pieczęć okrągła z herbem miasta   Miejsce na Nr Dowodu Tożsamości

Republika Argentyny
Władze Miejskie Miasta Buenos Aires
Urząd (Rejestr) Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej
Rok 19 ____

Pieczęć okrągła
Władze Miejskie Miasta Buenos Aires
Płatniczy
Dyrekcja Opłat
Generalna Dyrekcja Podatkowa

Nr _____

ŚWIADECTWO ZAWARCIA ŚLUBU

Zaświadczam, że w Tomie _____ Księgi Ślubów Sekcji _____ roku _____
pod numerem _____, znajduje się wpisany ślub -----

wiek _____ lat, narodowość _____, Dowód Tożsamości _____
syn _____

i _____
wiek _____ lat, narodowość _____, Dowód Tożsamości _____
córka _____

i _____
zawarty dnia _____ roku _____

Poświadczam, że tak wynika z wyrażonego wpisu i z jego zapisów szczegółowych i w
moim charakterze Funkcjonariusza Rejestru Stanu Cywilnego i Zdolności Prawnej, wydaję
niniejsze zaświadczenie w Buenos Aires, w dniu _____ roku _____

Pieczęć urzędowa okrągła

Podpis i pieczęć Funkcjonariusza

Pieczęć podłużna Dekretu - Ustawy 18.322

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO W SPRAWACH REJESTRACJI STANU CYWILNEGO W LATACH 1957-1998

Rozpatrując sprawy z zakresu rejestracji stanu cywilnego kierownicy urzędów stanu cywilnego powinni mieć także na uwadze orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Sądu Najwyższego. Postanowienia Sądu Najwyższego nie stanowią zasad prawnych, dają jednak pogląd, jak do konkretnych spraw ustosunkował się Sąd Najwyższy. Zasady prawne, na równi z przepisami ustawowymi, stanowią jedynie uchwały Sądu Najwyższego podejmowane w składzie 7 sędziów.

Poniżej podaję orzecznictwo Sądu Najwyższego za lata 1957-1998. Nie jest ono odzwierciedleniem wszystkich spraw, które rozpatrywał Sąd Najwyższy ale tylko tych, które pomimo upływu czasu nie straciły na aktualności oraz tych, w których w związku z upływem czasu i zmiany przepisów prawnych Sąd Najwyższy zajął odmienne stanowisko niż w latach wcześniej-szych.

Przepisy prawa, na które powołuje się Sąd Najwyższy w swych orzeczeniach, odzwierciedlają stan prawny na rok, w którym orzeczenia owe zapadły.

Krystyna Gładych

Orzeczenie SN Nr IV/57 w sprawie o sprostowanie aktu urodzenia*
Orzeczenie 103 z dnia 20.VI.1956 r.
Sygnatura akt 1 CR 260/56
art.19/45

Skrócone odpisy aktów stanu cywilnego nie mogą być uznane za wystarczające do wydania decyzji w przedmiocie unieważnienia lub sprostowania wymienionych dokumentów. Jedynie odpisy zupełne gwarantują należyte wyświetlenie

istoty rzeczy i prawidłowość orzeczenia.

Orzeczenie SN I/59 w sprawie o sprostowanie aktu urodzenia*
Orzeczenie 14 z dnia 24.VII.1957 r.
Sygnatura akt 4 CR 660/57
art.26

1. W sytuacji, gdy żaden przepis nie reguluje, jakie uchybienia odbierają aktowi kościelnemu charakter akt stanu cywilnego - wynika wniosek, że ani nie wymienienie osoby zgłaszającej urodzenie, ani nie wymienienie świadków i brak podpisów tych osób nie odbierają aktowi urodzenia cech aktu stanu cywilnego, mogłyby być jedynie podstawą do ukarania sporządzającego akt za dopuszczenie do takich zaniedbań. Istotne jest tylko to, czy akt sporządziła osoba będąca urzędnikiem stanu cywilnego i czy dotyczy on zdarzenia podlegającego rejestracji.

2. Kwestia ważności aktu stanu cywilnego nie może być badana w postępowaniu o jego sprostowanie. Jeżeli sąd dojdzie do wniosku, że akt stanu cywilnego podlega unieważnieniu, może tylko zawiadomić prokuratora lub organ nadzoru o potrzebie wystąpienia z wnioskiem, natomiast nie może odmówić sprostowania aktu z powodu jego rzekomej nieważności.

Orzeczenie SN II/59 w sprawie o unieważnienie aktu urodzenia*
Orzeczenie 55 Uchwała z dnia 14.V.1958 r.
Sygnatura akt 2 CO 4/58
art.25, art.26

W zakresie, w jakim ustawodawca w art.440 i następnym kpc. przewidział odrębny tryb postępowania dla spraw o ustalenie, czy strony pozostają ze sobą w stosunku rodzi-

ców i dzieci, sprostowanie aktu urodzenia (art.26 prawa o aktach stanu cywilnego) przez wymienienie w nim innych osób w charakterze rodziców dziecka dopuszczalne jest tylko na podstawie prawomocnego wyroku ustalającego, że dziecko pochodzi od tych osób.

Orzeczenie SN II/60 w sprawie o sprostowanie aktu urodzenia*
Orzeczenie 50 z dnia 27.II.1959 r.
Sygnatura akt Nr 4 CR 28/59
art.34

Kierownik urzędu stanu cywilnego obowiązany jest przy sporządzeniu aktu urodzenia dziecka, co do którego nie nastąpiło ustalenie ojcostwa w sposób prawem przepisany, w każdym wypadku z urzędu wpisać nazwisko matki jako nazwisko ojca. Jako imię ojca wpisać ma imię wskazane przez przedstawiciela ustawowego dziecka, a jeżeli wskazanie nie nastąpi - imię, które sam wybierze. Wskazanie czy nie wskazanie imienia, które ma być wpisane jako imię ojca, nie ma żadnego wpływu na istniejący zawsze obowiązek wpisania nazwiska matki - jako nazwiska ojca.

Orzeczenie SN 1/63 w sprawie sprostowania aktu urodzenia*
Orzeczenie 16 z dnia 8.IX.1961 r.
Sygnatura akt 2 CR 231/61
art.26 ust.3, art.34, 35, 38, 80

Sprostowanie aktu stanu cywilnego może dotyczyć jedynie tych danych, które zostały albo powinny być wskazane w akcie stanu cywilnego w chwili jego sporządzenia, albo też danych, które na podstawie szczególnego przepisu znalazły się w treści aktu w wyniku jego uzupełnienia.

Orzeczenie SN 7-8/63 w sprawie o uzupełnienie aktu urodzenia*
Orzeczenie 154 z dnia 9.V.1962 r.
Sygnatura akt 4 CR 125/62
art.27 ust.2, 41 ust.2, 82 ust.1

Stosownie do art.82 ust.1 w związku z art.41 ust.2 prawa o aktach stanu cywilnego, do ustalenia brakujących danych w aktach stanu cywilnego, które zostały sporządzone przed wejściem w życie tego prawa, właściwa jest władza opiekuńcza, a nie organ nadzoru.

Orzeczenie SN 11/63 w sprawie o unieważnienie aktu urodzenia*
Orzeczenie 241, postanowienie z dnia 9.VIII.1962 r.
Sygnatura akt 2 CR 273/62
art.26 ust.1, 27 ust.1

1.O tożsamości zdarzenia w rozumieniu art.27 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego, można mówić tylko wtedy, gdy okoliczności istotne, wskazane w każdym z badanych aktów stanu cywilnego, konkretyzują to zdarzenie w taki sposób, że nie może być wątpliwości co do tego, iż przedmiotem rejestracji w każdym z badanych aktów jest ten sam fakt. Nie jest przy tym konieczne, by treść aktów badanych była identyczna; wystarczy, że stwierdzone ewentualnie różnice w treści aktów nie uzasadniają przyjęcia, że może chodzić o różne zdarzenia.

2. W wypadku gdy dla jednej osoby sporządzono dwa w treści swojej całkowicie różne akty urodzenia, a więc rejestrujące w istocie rzeczy dwa urodzenia, podczas gdy w rzeczywistości miało miejsce tylko jedno, nie chodzi o postępowanie przewidziane w art.27 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego, lecz o stan rzeczy, jaki ma na uwadze przepis art.26 ust.1 tego prawa, dotyczący unieważnienia aktu stanu cywilnego, który stwierdza zdarzenie niezgodne z prawdą.

Orzeczenie SN Nr 6/64 w sprawie o ustalenie treści aktu urodzenia*

Orzeczenie 125 - postanowienie z dnia 19.X.1963 r.
Sygnatura akt III CR 246/63
art.21, 22, 23, 32, 41 ust.1, 2, 4 (dekretu z dnia 8 czerwca 1955 r. Prawo o aktach stanu cywilnego - K.G.)

Nie można ustalić treści aktu urodzenia przez organy administracji w trybie art.21, bądź 22 prawa o aktach stanu cywilnego gdy niemożliwe jest ustalenie faktu sporządzenia aktu oraz urzędu, który akt sporządził. Nie jest również możliwe ustalenie treści aktu urodzenia nie sporządzonego (art.23) bez zebrania przez sąd rzeczywistych danych podlegających wpisaniu w akcie (art.32, pkt 1, 2 i 3). Gdyby część danych przewidzianych w art.32 pkt 2 i 3 nie mogła być ustalona, to pozytywnie załatwienie wniosku o ustalenie treści nie sporządzonego aktu byłoby mimo to możliwe, pod warunkiem jednak ustalenia co najmniej imion i nazwisk rodziców, bądź imienia i nazwiska matki. Jeżeli natomiast dane co do osób rodziców nie mogły być ustalone, to ustalenie treści nie sporządzonego aktu urodzenia nie jest możliwe.

Orzeczenie SN 6/70 w sprawie o ustalenie treści aktu urodzenia*
Orzeczenie 112, postanowienie z 4.IX.1969 r.
Sygnatura nr III CRN 314/69
art.13, 23 ust.1; 29 ust.1; 31, 78

1.Akt urodzenia dziecka może być w każdym czasie sporządzony w zwykłym trybie i to bez zezwolenia organu nadzoru, gdyż prawo takiego zezwolenia nie wymaga, jeżeli tylko żyją osoby zobowiązane do zgłoszenia (art.31 prawa o aktach stanu cywilnego).

2.Podstawową przesłanką dopuszczalności postępowania sądowego o skonstruowanie nie sporządzonego aktu urodzenia jest niemożność jego sporządzenia w zwykłym trybie, przewidzianym przez przepisy prawa o aktach stanu cywilnego. Dla

tego też w razie ustalenia możliwości sporządzenia aktu urodzenia w trybie zwykłym sąd powinien odrzucić wnioski ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej (art.199 § 1 w związku z art.13 kpc.).

Orzeczenie SN 10/74 w sprawie sprostowania aktu stanu cywilnego*
Orzeczenie 174, postanowienie z 4.XII.1973 r.
Sygnatura nr III CRN 203/73
art.26 ust.3; 50 pkt 3

Zarówno z przepisów poprzednio, jak i obecnie obowiązujących prawa o aktach stanu cywilnego (art.76 pkt 1 dawnego prawa z 1945 r. jak i art.50 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego z 1955 r.) wynika, że w akcie małżeństwa wymienia się to nazwisko kobiety, które w dacie zawierania małżeństwa prawnie jej przysługuje, a nie jej nazwisko rodowe.

Jeżeli więc kobieta rozwiedziona zawiera ponownie małżeństwo, a prawnie przysługujące jej nazwisko jest nazwiskiem poprzedniego męża, to to nazwisko, a nie nazwisko rodowe kobiety wpisuje się do aktu małżeństwa.

Orzeczenie SN 11/64 w sprawie o unieważnienie oświadczenia o uznaniu dziecka*
Orzeczenie 228 z dnia 27.XI.1963 r.
Sygnatura akt II CR 15/63
art.44, 46 (kodeksu rodz. i op. usta-
 wa a dnia 27.06.1950 r. Dz.U. nr 34,
 poz.308 z późn. zm. - K.G.)

Uznanie dziecka jest jednostronną czynnością prawną, mimo że do uznania jest potrzebna zgoda matki. Uznanie nie jest umową między uznającym a matką dziecka ani między uznającym a dzieckiem. Porozumienie uznającego z matką dziecka, mające na celu uznanie dziecka tylko dla pozorów, nie może mieć wpływu na ważność uznania. Zmowa taka nie może szkodzić dziecku, skoro skutek uznania dotyczy dziecka, dziecko zaś żadnego udziału w tej zmowie nie brało i brać nie mogło.

Orzeczenie SN Nr 5/66 w sprawie dopuszczalności uznania dziecka pełnoletniego*

Orzeczenie 78, postanowienie z dnia 3 lipca 1965 r. Sygnatura akt III CR 64/65 art.39

Pełnoletność dziecka nie stanowi przeszkody do uznania tego dziecka w trybie art.44 § 2 kod.rodz.op.

**Orzeczenie SN Nr 1/72 w sprawie o unieważnienie uznania dziecka*
Postanowienie Nr 10, wyrok z dnia 29.IV.1971 r. Sygnatura akt II CR 90/71 art.39, ust.2**

Jednoczesne sporządzenie protokołu i podpisanie go przez uznającego nie jest w każdym razie konieczne w sytuacji przewidzianej w art.79 § 2 kod.rodz.op. W warunkach przewidzianych w art.79 § 2 kod.rodz.op. uznanie byłoby skuteczne nawet wówczas, gdyby protokół nie został w ogóle przez uznającego podpisany.

**Orzeczenie SN IV/58 w sprawie o ustalenie nieistnienia małżeństwa*
Orzeczenie 104 z dnia 15 maja 1957 r. Sygnatura akt I CR 676/56 art.49, 44, 73, 74, 75**

Zarówno w myśl prawa małżeńskiego i prawa o a.s.c. z 1945 r., jak i stosownie do późniejszych przepisów z tej dziedziny akt stanu cywilnego stanowi jedynie dowód zawarcia związku małżeńskiego, a nie przesłankę jego ważności. Zawarcie małżeństwa następuje już w chwili złożenia przez przyszłych małżonków w określonych prawnie warunkach publicznie przed urzędnikiem stanu cywilnego zgodnego oświadczenia, że wступują w związek małżeński, a nie po sporządzeniu odpowiedniego aktu.

Orzeczenie SN II/62 w sprawie o ustalenie nieistnienia małżeństwa*

Orzeczenie 78 z dnia 12.VII.1961 r. Sygnatura akt 2 CR 483/60 art.26

Żądanie kwalifikuje się jako powództwo z art.416 kpc. o ustalenie nieistnienia małżeństwa, jeżeli chodzi o stwierdzenie, czy mocą zdarzeń składających się na akt zawarcia małżeństwa nawiązał się stosunek prawny małżeństwa. Jeżeli natomiast żądanie zmierza do stwierdzenia, czy zdarzenia takie w ogóle miały miejsce, chodzi już tylko o wniosek z art.26 prawa o aktach stanu cywilnego.

Orzeczenie SN 6/64 w sprawie o ustalenie nieistnienia małżeństwa*

Orzeczenie 96 - wyrok z dnia 15.II.1963 r. Sygnatura akt II CR 527/62 art.21, 26

1.Przepis art.416 kpc., który przewiduje powództwo o ustalenie nieistnienia małżeństwa, a więc w szczególności powództwo o ustalenie, że małżeństwo nie zostało zawarte, nie uszczupla zakresu przepisu art.26 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego z 1955 r., który dotyczy unieważnienia aktu stanu cywilnego stwierdzającego „zdarzenie niezgodne z prawdą”.

2.Kryterium rozgraniczenia spraw o ustalenie nieistnienia małżeństwa co do którego sporządzono akt małżeństwa (art.416 kpc.) oraz spraw o unieważnienie tego aktu (art.26 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego) stanowi zasada jednotorowości postępowania i wynikająca z niej zasada „niemnożenia postępowań” na tym samym podłożu faktycznym. Jeżeli w danej sytuacji właściwe jest postępowanie niesporne o unieważnienie aktu małżeństwa, to eo ipso zamknięta jest droga procesu o ustalenie nieistnienia małżeństwa i na odwrót, jeżeli w danej sytuacji właściwa jest

droga procesu o ustalenie nieistnienia małżeństwa, to eo ipso wyłączone jest postępowanie niesporne o unieważnienie aktu małżeństwa.

Akt małżeństwa „stwierdza zdarzenie niezgodne z prawdą”, jeżeli sam fakt zawarcia małżeństwa jest nieprawdziwy, czyli jeżeli nieprawdą jest, jakoby osoby w nim wymienione złożyły oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński. A zatem ten, kto twierdzi, że fakt ten „zdarzenie” w znaczeniu ścisłym jest nieprawdziwy, ma otwartą drogą postępowania o unieważnienie aktu małżeństwa. Droga ta jest w tym wypadku drogą jedyną. Natomiast powództwo o ustalenie, że małżeństwo nie zostało zawarte, jest aktualne tylko wtedy, gdy „zdarzenie” zarejestrowane w akcie małżeństwa nie jest nieprawdziwe, a jednak mimo to małżeństwo nie zostało zawarte w rozumieniu art.1 kod.rodz.op. Jeżeli więc akt małżeństwa został sporządzony, to powództwo o ustalenie, że małżeństwo nie zostało zawarte, jest aktualne wtedy i tylko wtedy, gdy - nie kwestionując prawdziwości samego „zdarzenia” zarejestrowanego w akcie - opiera się na twierdzeniu, że zachodził brak którejkolwiek z wymienionych w art.1 kod.rodz.op. przesłanek skutecznego zawarcia małżeństwa.

Orzeczenie SN 9/64 w sprawie ustalenia nieistnienia małżeństwa*

Orzeczenie 182 - wyrok z dnia 6.VII.1963 r. Sygnatura akt I CR 205/63 art.25

Niedopuszczalne jest podważanie w postępowaniu spornym - w trybie powództwa o ustalenie nieistnienia małżeństwa - prawomocnego ustalenia przez sąd treści nie sporządzonego we właściwym czasie aktu stanu cywilnego (małżeństwa).

Orzeczenie SN 4/65 w sprawie o ustalenie nieistnienia małżeństwa*
Orzeczenie 59. Wyrok z dnia 14.II.1964 r. Sygnatura akt I CR 996/62
art.18, ust.1, 2

Uznanie żyjącego małżonka za zmarłego ma ten skutek, że w stosunku do drugiego małżonka niweczy ono zawarty w art.7 § 1 kod.rodz.op. zakaz zawarcia ponownego małżeństwa. Nie niweczy natomiast tego zakazu w stosunku do małżonka uznanego niesłusznie za zmarłego; małżonek ten ma więc interes prawny w ustaleniu, że jego małżeństwo ustało w chwili zawarcia ponownego małżeństwa przez drugiego małżonka.

„Niedopuszczalność zawarcia ponownego małżeństwa przez małżonka żyjącego a uznanego za zmarłego”.

Orzeczenie SN 9/66 w sprawie o unieważnienie małżeństwa*
Orzeczenie 150, wyrok z dnia 11.XI.1965 r. Sygnatura nr I CR 289/65
art.25

W sprawie o unieważnienie małżeństwa małżonek nie może kwestionować faktu zawarcia przezeń małżeństwa, jeżeli w aktach sprawy znajduje się akt stanu cywilnego stwierdzający, że zdarzenie to miało miejsce. Postępowanie więc dowodowe w tej sprawie powinno być ograniczone do przeprowadzenia dowodu z tego właśnie dokumentu.

Niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w odrębnym postępowaniu.

Orzeczenie SN 9/67 w sprawie o sprostowanie aktu urodzenia i aktu małżeństwa*
Orzeczenie 157, postanowienie z 18.I.1967 r. sygnatura nr III CE/370/66
art.22, 25, 26

Uchwała Sądu Najwyższego III CO 5/64 z 20.IX.1964 r. (OSNCP

7-8/66, poz.106) dotyczy wszystkich aktów typu „akt - rejestracja orzeczenia”, u podłoża których leżą orzeczenia organów państwowych mające na celu rekonstrukcję pierwotnego aktu cywilnego, sporządzonego w kraju bądź za granicą. Akt taki od chwili wpisania go do księgi ma być samodzielny i tak jak każdy akt stanu cywilnego, sporządzony w trybie zwykłym, może być sprostowany lub unieważniony w drodze postępowania niespornego (obecnie nieprocesowego), przewidzianej w art.25 i 26 prawa o aktach stanu cywilnego. Dotyczy to w szczególności aktu stanu cywilnego odtworzonego na podstawie art.22 prawa o aktach stanu cywilnego.

Orzeczenie SN 6/68 w sprawie o sprostowanie aktu małżeństwa*
Orzeczenie 103, postanowienie z 15.IX.1967 r. Sygnatura nr III CRN 179/67
art.33 ust.3/45 (dekret z dnia 25.09.1945 r. Prawo o aktach stanu cywilnego - K.G.), **26/55** (dekret z dnia 8.06.1955 r. Prawo o aktach stanu cywilnego - K.G.)

Uchwałą składu 7 sędziów SN z 20.IX.1965 r. III CO 5/64/OSNCP/7-8/106/, według której niedopuszczalny jest wniosek o zmianę (uchylenie) prawomocnego postanowienia odtwarzającego akt stanu cywilnego na podstawie art.33 ust.3 prawa o aktach stanu cywilnego z 1945 r., natomiast dopuszczalny jest wniosek o unieważnienie lub sprostowanie odtworzonego w tym trybie aktu - odnosi się także do aktów, których treść została ustalona na podstawie przepisów dekretu z dnia 22.X.1947 r. o ustaleniu treści sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich, z tym jednak wyjątkiem, że przy hipotezie z art.12 tego dekretu dopuszczalny jest wniosek o zmianę (uchylenie) prawomocnego postanowienia ustalającego treść aktu stanu cywilnego.

Orzeczenie SN 3/69 w sprawie o unieważnienie małżeństwa*
Orzeczenie 58. Wyrok z dnia 16.VII.1968 r. Sygnatura nr II CR 277/68
art.21, 26, 27 ust.1

Orzeczenie rozwodu powoduje ustanie związku małżeńskiego niezależnie od tego, ile razy został on zarejestrowany w księgach stanu cywilnego. Jeżeli sąd w sentencji wyroku rozwodowego nie wskazał wszystkich aktów rejestracji, to w sytuacji określonej w art.350 § 1 kpc. powinien dokonać odpowiedniego sprostowania. Niezależnie od tego każda ze stron może wystąpić do właściwego organu o unieważnienie dalszego aktu małżeństwa w trybie art.27 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego.

Orzeczenie SN 12/70 w sprawie o ustalenie treści aktu małżeństwa*
Orzeczenie 220, uchwała z 26.III 1970 r. sygnatura nr III CZP 11/70
art.23, 25

Ustalenie treści aktu małżeństwa na podstawie art.23 prawa o aktach stanu cywilnego jest dopuszczalne, choćby istnienie małżeństwa, którego akt dotyczy, było kwestionowane. Jednakże postępowanie nieprocesowe przewidziane w wymienionym przepisie ogranicza się tylko do stwierdzenia samego zdarzenia objętego aktem stanu cywilnego, a w szczególności danych podlegających rejestracji w księgach stanu cywilnego. Zarzuty natomiast co do istnienia małżeństwa, którego akt stanu cywilnego został ustalony w sposób wyżej wskazany, mogą być rozstrzygane jedynie w procesie prowadzonym na podstawie art.1 § 2 zdanie drugie kod.rodz.op. w związku z art. 425 kpc. w trybie postępowania odrębnego w sprawach małżeńskich.

Orzeczenie SN 3/72 w sprawie o unieważnienie małżeństwa*
Postanowienie Nr 52, wyrok z 4.VI.1971 r. Sygnatura akt II CR 138/71
art.22 ust.1

Jeżeli w procesie o unieważnienie małżeństwa z powodu bigamii strona nie może przedstawić wypisu aktu pierwszego małżeństwa sporządzonego za granicą albo gdy jest to związane z poważnymi trudnościami, niedopuszczalne jest ustalenie przez sąd na podstawie innych dowodów (z zeznań świadków i przesłuchania stron) faktu zawarcia związku małżeńskiego. Należy wykorzystać wtedy tryb przewidziany w art.22 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego. W tym celu sąd może zawiesić postępowanie cywilne na podstawie art.177 § 1 pkt 3 kpc.

Orzeczenie SN II 60 w sprawie o uznanie za zmarłego*

Orzeczenie 34 uchwała składu 7 sędziów z dnia 29.I.1960 r. Sygnatura akt I CO 41/59 art.25, 26, 43

1. Poza wypadkami wznowienia postępowania i rewizji nadzwyczajnej nie jest dopuszczalna zmiana prawomocnego postanowienia o uznaniu za zmarłego lub stwierdzeniu zgonu, polegające na oznaczeniu w sentencji późniejszego postanowienia innej chwili śmierci.
2. Nie jest dopuszczalne sprostowanie aktu zgonu w trybie art.26 prawa o aktach stanu cywilnego polegające na oznaczeniu innej chwili śmierci jeżeli podstawą sporządzenia aktu zgonu było postanowienie o uznaniu za zmarłego lub o stwierdzeniu zgonu, które nie uległo zmianie.

Orzeczenie SN 10/63*

Orzeczenie 214 uchwała całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 20.X.1962 r. Sygnatura akt III CO 5/62 art.29/45; 88 ust.2/45; art.58 ust.1; 59 ust.1

dotyczy: wyjaśnienia następującego zagadnienia prawnego:

„Czy w myśl art.59 ust.1 prawa o aktach stanu cywilnego sprawy o stwierdzenie zgonu

osób, które zmarły za granicą i których zgon nie został zarejestrowany w zagranicznych księgach stanu cywilnego, należą do właściwości sądów, czy też władz administracyjnych?”

Sąd Najwyższy podjął następującą uchwałę:

Sprawy o stwierdzenie zgonu należą do drogi sądowej także wówczas, gdy zgon nastąpił za granicą.

Orzeczenie SN 11/63 w sprawie o sprostowanie aktu zgonu*

Orzeczenie 247, postanowienie z dnia 30.XI.1962 r. Sygnatura akt III CR 70/62 art.26 ust.3; 27 ust.2

Niewypełnienie w akcie zgonu osoby, której stan cywilny mylnie określono jako „rozwódziona” rubryki „dane dotyczące małżonka osoby zmarłej” - nie stanowi luki w akcie zgonu, gdyż zawiera wszystkie dane w tym zakresie. Wniosek więc co do wypełnienia tej rubryki, oparty na twierdzeniu, że osoba, której akt zgonu dotyczy, w rzeczywistości nie była rozwiedziona, jest w istocie wnioskiem o sprostowanie błędnego wpisu w tym zakresie, którego rozpoznanie należy do drogi sądowej na podstawie art.26 ust.3 prawa o aktach stanu cywilnego.

Orzeczenie SN 10/64 w sprawie o stwierdzenie zgonu*

Orzeczenie 195 z dnia 26.II.1963 r. Sygnatura akt III CR 207/62 art.57

Sporządzenie aktu zgonu przez kierownika urzędu stanu cywilnego w trybie administracyjnym przewidzianym w art.57 prawa o aktach stanu cywilnego może nastąpić jedynie w stosunkowo krótkim czasie po pochowaniu zwłok, przy czym tryb ten nie wchodzi w ogóle w rachubę w razie niesporządzenia karty zgonu zmarłej osoby. W takiej sytuacji jedyną wła-

ściwą drogą do uzyskania aktu zgonu tej osoby jest tryb sądowy przewidziany w dekreście z dnia 29.VIII.1945 r. w sprawie postępowania o uznanie za zmarłego i o stwierdzenie zgonu.

Orzeczenie SN III/59 w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa*

Orzeczenie 62 - uchwała składu 7 sędziów z dnia 17.X.1958 r. Sygnatura akt I CO 18/58 art.38 ust.2; 68/45

1. Oświadczenie rodziców złożone w trybie art.68 ust.2 prawa o aktach stanu cywilnego z 1945 r. lub w trybie art.38 ust.2 prawa o aktach stanu cywilnego z 1955 r. zawiera w sobie uznanie dziecka, jeżeli przed zgłoszeniem tego oświadczenia nie nastąpiło ustalenie ojcostwa.
2. Osobie uznanej przysługuje prawo wytoczenia powództwa o ustalenie, że mężczyzna, który ją uznał nie jest jej ojcem. Możliwość wytoczenia takiego powództwa nie jest ograniczona terminem.

Orzeczenie SN I/61 w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa*

Orzeczenie 25 z dnia 23.III.1960 r. Sygnatura akt 3 CR 771/59 art.25

Powództwo o zaprzeczenie ojcostwa należy uznać za przedwczesne wtedy, gdy w akcie urodzenia dziecka wskazane są - jako jego rodzice - osoby o innym nazwisku niż powód i jego żona. Ponieważ akt stanu cywilnego stanowi wyłączny dowód zdarzeń nim objętych, a jego niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu niespornym o sprostowanie aktu, przeto dopiero po sprostowaniu aktu urodzenia dziecka na właściwej drodze powód może wszcząć sprawę o zaprzeczenie ojcostwa, do tego zaś czasu termin z art.48 § 1 kod.rodz.op. nie biegnie.

Orzeczenie SN 7/68 w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa*

Postanowienie Nr 123. Wyrok z dnia 6.XI.1967 r. Sygnatura akt I CR 355/67 art.34 ust.2

1. Ustanie małżeństwa przez rozwód następuje dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Jeżeli więc dziecko urodziło się po ogłoszeniu wyroku rozwodowego jego matki, lecz przed jego uprawomocnieniem się, to urodziło się w czasie trwania małżeństwa i ma za sobą domniemanie art.62 § 1 kod.rodz.op. Podobnie rzecz się przedstawia jeżeli od dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego do daty urodzenia dziecka nie upłynęło 300 dni.

2. Wadliwe, bo wbrew domniemaniu z art.62 § 1 kod.rodz.op., sporządzenie aktu urodzenia dziecka jako nie pochodzącego z małżeństwa, nie obala tego domniemania i tym samym nie pozbawia męża matki interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, chociaż w akcie urodzenia dziecka nie jest on ujawniony jako ojciec.

Orzeczenie SN 11/68 w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa*

Orzeczenie 179 uchwała składu 7 sędziów z 15.I.1968 r. Sygnatura nr III CZP 85/67 art.25; 29; 35

Termin do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa przez męża matki biegnie od dnia, w którym dowiedział się on o urodzeniu dziecka przez żonę, także w takim wypadku, gdy mąż matki nie został ujawniony jako ojciec w akcie urodzenia dziecka. Do rozstrzygnięcia sprawy nie jest potrzebne sprostowanie aktu urodzenia dziecka, polegające na ujawnieniu w tym akcie męża matki jako ojca.

Orzeczenie SN II/59 w sprawie uznania wyroku zagranicznego*

Orzeczenie 41 z dnia 3.X.1957 r. Sygnatura Nr 4 CR 393/57 art.63 ust.2

Przewidziane w art.63 ust.2 prawa o aktach stanu cywilnego postępowanie o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego może być wszczęte wyłącznie na wniosek osoby zainteresowanej.

Orzeczenie SN II/60 w sprawie o stwierdzenie praw do spadku*

Orzeczenie 53 z dnia 14.IV.1959 r. Sygnatura akt I CR 109/59 art.8, 25, 26

W postępowaniu o stwierdzenie praw do spadku sąd nie ma możliwości przyjąć za udowodnione pochodzenia spadkobiercy od spadkodawcy na podstawie przyzwania uczestników postępowania, a wbrew treści aktu urodzenia, gdyż z art.25 prawa o aktach stanu cywilnego wynika, że nie-

zgodność z prawdą danych aktu urodzenia udowodniona być może jedynie w postępowaniu niespornym o sprostowanie takiego aktu.

Orzeczenie SN IV/62 w sprawie o uznanie za obowiązujący wyrok sądu zagranicznego*

Orzeczenie 150 z dnia 28.III.1962 r. Sygnatura akt 2 CR 1083/60 art.63

Przy wpisywaniu - w polskim urzędzie stanu cywilnego - aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą w trybie art.63 prawa o aktach stanu cywilnego, wzmiankę o rozwodzie orzeczonym przez sąd zagraniczny można uwzględnić tylko po uznaniu zagranicznego orzeczenia stosownie do przepisów art.474 kpc. (w brzmieniu nadanym im przez ustawę z 15.II.1962r. - Dz.U. Nr 10, poz.46).

* nr i rok opublikowania podanego orzeczenia
(*cd. w następnym numerze*)

DRUKOWANIE NA ODPISACH ZE ZNAKIEM WODNYM

Użytkownicy oprogramowania SN 5.5.xx.xx proszeni są o pobranie z internetu aktualizacji oprogramowania umożliwiającego wydruki na nowych formularzach odpisów skróconych i zupełnych (ze znakiem wodnym). Adres internetowy: www.usc.com.pl.

Proszę wybrać z menu bocznego opcję „Wersja 5” i nazwę swojego USC, następnie utworzyć kopię bezpieczeństwa posiadanego systemu (zawartość kartoteki USC), wgrać nowe pliki *.FLE do kartoteki FLE i uruchomić program.

Dla każdego drukowanego dokumentu (odpisy skrócone i zupełne) w okienku drukowania „opcje” na polu zawierającym numer drukarki nacisnąć F1 i zejść kursorem na pole z literą „N” (na dole) i nacisnąć F1, co odświeży dystanse korekcyjne i dostosuje program do drukowania na nowych formularzach. Jednocześnie w okienku opcje drukowania wstawić „X” w polu „Wersja druku”.

W razie wątpliwości prosimy kontaktować się telefonicznie z serwisem: (0-32) 231-97-03.

Serwis PTH TECHNIKA

GALERIA USC

19

PSZCZYNA

Miasto PSZCZYNA

- województwo śląskie
- kod terytorialny: 2410054
- liczba mieszkańców: miasta 27150
gminy 40541
- obszar: miasta 2249 ha
gminy 15160 ha

Adres USC:

43-200 Pszczyna
ul. Basztowa 2
tel. (0-32) 210-37-30
fax (0-32) 210-39-45

Urząd Stanu Cywilnego w Pszczynie mieści się w budynku Urzędu Miejskiego w Ratuszu.

Obejmuje swoim zasięgiem terytorialnym miasto Pszczyna oraz gminy: Jankowice, Studzienice, Piasek, Czaraków, Poręba, Studzionka, Brzeźce, Łąka, Wiśła Wielka, Wiśła Mała, Rudołtowice, Ćwiklice.

W USC Pszczyna sporządza się rocznie około

- 1500 aktów urodzeń
- 300 aktów małżeństw
- 800 aktów zgonów.

Pracują tu łącznie 4 osoby. Kierownikiem USC jest Barbara Rust-Noga (17 lat pracy w USC), a zastępcą kierownika USC - Maria Falewicz (też z siedemnastoletnim stażem w USC).

W strukturze organizacyjnej tego USC funkcjonuje stanowisko ds. rejestracji urodzeń, małżeństw, zgonów i dokumentów archiwalnych z księgami od 1874 roku.

W maju 1993 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w Pszczynie wprowadzono komputerowy system rejestracji stanu cywilnego z wykorzystaniem oprogramowania firmy PTH „TECHNIKA” z Gliwic.

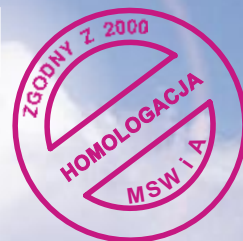

Wnętrza USC w Pszczynie

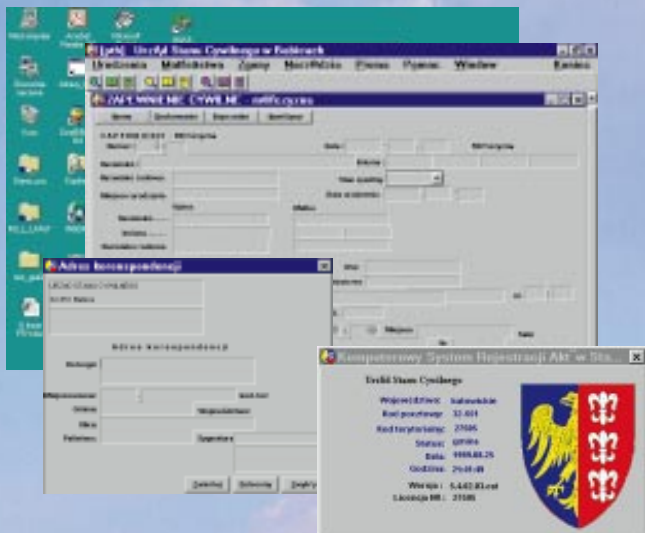

ORACLE® INFORMIX™ Novell. UNIX

SN_USC²⁰⁰⁰ wersja 5.60

TO W PEŁNI GRAFICZNE OPROGRAMOWANIE DLA USC

PTH „Technika” oferuje oprogramowanie SN_USC²⁰⁰⁰ dla urzędów stanu cywilnego w wersji dostosowanej do:

- ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie ustaw k.r.o., kpc., prawo o a.s.c., itd. (uwzględniającej ustalenia konkordatu),
- ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r.,
- do pracy w roku 2000.

W programie zastosowano najnowsze technologie informatyczne:

- język czwartej generacji (4GL),
- komercyjne bazy danych.

LISTA DOSTĘPNYCH FUNKCJI:

- Rejestracja zdarzeń
- Zapewnienia do ślubu
- Wzmianki dodatkowe
- Adnotacje w rubryce UWAGI
- Obsługa przypisków
- Obsługa zawiadomień
- Obsługa BEL
- Obsługa GUS
- Wyszukiwanie w skorowidzach
- Pobieranie danych z archiwum
- Decyzje
- Protokoły
- Dziennik udostępnień
- Zaświadczenia o zdolności prawnej
- Korespondencja
- Adresowanie kopert
- Indeks rzeczowy pism
- Powiązanie aktów przypiskami
- Statystyka zdarzeń
- Katalog imion, miast
- Raportowanie pracy USC

CENY APLIKACJI		
Ceny:	licencja	upgrade
1 stanowisko	2500 zł	1000 zł
do 3 stanowisk	3500 zł	1500 zł
pow. 3 stanowisk	2500 + n * 500	1000 + n * 250
n - liczba stanowisk > 3		
CENY PROGRAMÓW URUCHAMIAJĄCYCH		
Platformy	DOS*	unix
	WIN98	NT
cena za stanowisko	500 zł	900 zł
* DOS i WIN98 - aplikacje klient/serwer lub serwery plików		

sieć NOVELL lub WINDOWS

NASZE OPROGRAMOWANIE ZAKUPIŁO PONAD 240 URZĘDÓW STANU CYWILNEGO W KRAJU M.IN.:

Radom, Legnica, Zielona Góra, Toruń, Lublin, Siedlce, Olsztyn, Wrocław, Poznań, Rzeszów, Tarnów, Gdańsk, Chorzów, Gliwice, Bytom, Włocławek, Zabrze, Puławy, Głogów, Lublin, Cieszyn, Pszczyna, Nowy Targ, Nowa Sól, Sosnowiec, Pryzryce, Leszno, Góra, Konin, Ciechanów, Ostrołęka, Zgierz, Elbląg, Bielsko-Biała ...